

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

Universitāšu mācībspēkiem, pedagogu profesionālās pilnveides kursu veidotājiem

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu
mācībspēkiem,
pedagogu
profesionālās
pilnveides kursu
veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

konkrēti kursu temati

01

Organizēt skolotājiem kursus par ļoti konkrētiem, detalizētiem jautājumiem (pat it kā sīkumiem), piemēram, kas ir mājasdarbi, kāds ir to mērķis, kāpēc un ko uzdot/neuzdot, kā tos pārbaudīt, kā vērtēt u.tml. (Sk. tālāk izvērstāk tematu pieteikumus.)

02

Iekļaut tematus par diskusiju (kāpēc ir svarīga šī darba forma, kā precīzi to mācīt (dažādus diskusiju veidus), kāds klases iekārtojums sekmē sarunas atraisīšanos, kā izvēlēties diskusiju tematus u.tml.).

Organizēt diskusiju/debašu nodarbības skolotājiem (studentiem), kurās skolotāji iejūtas diskutantu lomās par kādu aktuālu tematu, kas ir saistīts ar valodu/valodas apguvi, izpēti, lingvistisko attieksmi u.tml.

diskusijas un debates

Valodas un valodu izglītības politikas veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu mācībspēkiem, pedagogu profesionālās pilnveides kursu veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu veidotājiem

Turpmāko pētījumu veicējiem

03

diskusijas par valodu

Plānot tematu par metalingvistisko diskusiju nozīmi mācību procesā. Mainīt priekšstatu par šādu diskusiju nelietderību – sarunas par valodu un tās apguves procesu nav laika *nosīšana*. Rosināt, kā veiksmīgāk integrēt sarunas/ Īsas diskusijas par valodas elementiem, parādībām un to izpratni regulāri, ne tikai formāli – mācību stundas beigās, veicinot skolotāju lielāku ieklausīšanos skolēnu idejās un sajūtās (t.sk. veiksmīgos piemēros, šaubās, grūtībās). Rosināt skolotājus attīstīt ar skolēniem kopā idejas, spriest, kā uzlabot pozitīvu attieksmi pret latviešu valodu (gan dzimto, gan otro valodu) un tās apguvi, kā ieinteresēt skolēnus latviešu valodas izziņāšanā (izpētē), veicinot viņu motivāciju mācīties.

04

Iekļaut jautājumu – kā panākt gramatisko precizitāti, kā strādāt ar gramatiku, nenogalinot motivāciju mācīties latviešu valodu, kā mācīt, lai veicinātu skolēnu individuālo valodas attīstību. Paredzēt tematus par gramatikas būtību, par to, kāpēc valodā ir gramatika. Dot labus gramatikas uzdevumu piemērus ar atšķirīgu grūtības pakāpi. Palielināt izpratni par valodniecības pamatjautājumiem, par valodas formu funkcionalitāti, lai skolotāji prastu atbildēt – kāpēc jāmacās šis vai cits likums, šī vai cita valodas norma.

precīzi un radoši par gramatiku

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu
mācībspēkiem,
pedagogu
profesionālās
pilnveides kursu
veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

darbs ar kļūdām

05

Paredzēt tematu “Kā strādāt ar kļūdām”, dot piemērus, kā klasē konkrēti strādāt ar skolēnu rakstu/runas valodas kļūdām (skolēnu patstāvīgais darbs, grupu darbs, kāds kopējs darbs), lai kļūdu norādīšana mājasdarbos, pārbaudes darbos nebūtu “pabeigts rezultāts”, lai darbs ar kļūdām un to novēršanas paņēmieniem, noteiktu likumu atcerēšanās stratēģijām kļūtu par dabisku un regulāru mācību procesa sastāvdaļu.

06

Ieplānot tematu par valodu ietekmi, latviešu valodas pārmaiņām, aizguvumiem – tie neapdraud latviešu valodu. Rosināt izzināt jaunākās atziņas valodniecībā (piemēram, valodu apdraud pašu lietotāju negatīvā attieksme pret to un plaša valodas nodošanā no paaudzes paaudzē).

valodu kontakti

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu
mācībspēkiem,
pedagogu
profesionālās
pilnveides kursu
veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

valodu
kontakti

07

Skolotājiem profesionāli skaidrot, no 21. gs. valodniecības perspektīvas runāt par leksikas un semantikas, pragmatikas jautājumiem: **viest skaidrību**, ka ir vēlami un nevēlami aizguvumi, ka valoda bez aizguvumiem nevar pastāvēt un ka latviešu valoda kopš tās pirmssākumiem nav iedomājama bez svešvārdiem, latviešu valodā ir ļoti daudz citvalodu cilmes vārdu.

08

Rosināt skolotājus domāt, vai ar vecvārdiem un apvidvārdiem 21. gs. var iztikt. Uzsverot mācību procesā tikai šos leksikas slāņus, tiek kroplota izpratne par valodu un tās attīstību: latviešu valodai ir jābūt arī modernai **nākotnes valodai** (viena no hipotēzēm – skolēnu pretreakcija šādai didaktiskai, moralizējošai attieksmei ir runāt angļu valodā). Aplūkot šo tematu kritiski, domājoši, nevis balts-melns kategorijās.

moderna latviešu
valoda

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu
mācībspēkiem,
pedagogu
profesionālās
pilnveides kursu
veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

09

Runāt ar skolotājiem par valodas fatisko jeb tieša kontakta funkciju (kā sākt stundu, kā noskaņot skolēnus, kā veidot **pozitīvu**, mācīties rosinošu vidi klasē), par šīs funkcijas transformēšanos jēdzienā *small talk*.

pozitīvs
klases
klimats

10

Iekļaut jautājumu par komunikatīvo **pieeju**, balstoties uz lietišķās valodniecības pamatatziņām, nevis uz vienkāršotu pieejas interpretāciju. Paredzēt diskusiju par pieeju un metožu pārklāšanos, par dažādu pieeju un metožu elementu iekļaušanu vienā mācību stundā, uzsverot **bērncentrētu pieeju**, skolēnu, kuram tiek piemērotas metodes un paņēmieni, nevis otrādi.

bērncentrēta pieeja

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu
mācībspēkiem,
pedagogu
profesionālās
pilnveides kursu
veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

11

Skolotājiem iekļaut kursos tematus, kas saistīti vairāk ar pedagoģiskās psiholoģijas jautājumiem: problēmsituāciju izpēti, analīzi, risinājumu meklēšanu, skolēnus motivējošu atbalstu.

pedagoģiskā psiholoģija

12

Runāt par paaudžu atšķirīgo izpratni – ko nozīmē smagi, atbildīgi strādāt. Jebkurš cilvēks sasniedz labākus rezultātus, ja to dara patīkamā darba atmosfērā (humors, iedvesma, patīkama vide u.tml.).

patīkama darba atmosfēra

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu
mācībspēkiem,
pedagogu
profesionālās
pilnveides kursu
veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

izglītības saturs

13

Izglītot skolotājus mācību līdzekļu izvērtēšanā un piemērošanā tieši savai skolēnu mērķauditorijai; izglītot dažādu izglītības dokumentu (standarta, programmu) izpratnē un izvērtēšanā.

valoda un sabiedrība

14

Piedāvāt tematus par valodas un sabiedrības mijattiecībām (sociolingvistikas tematus): latviešu valoda un tās varianti, to lietojums dažādās jomās; citas Latvijā lietotās valodas; latviešu valoda citu Baltijas un Eiropas valstu kontekstā u.tml.

Valodas un valodu
izglītības politikas
veidotājiem

Vecākiem

Universitāšu
mācībspēkiem,
pedagogu
profesionālās
pilnveides kursu
veidotājiem

Skolotājiem

Mācību līdzekļu
veidotājiem

Turpmāko
pētījumu
veicējiem

15

Iekļaut kursu saturā tematu par ģimenes valodu politiku, lai labāk saprastu vecāku gaidas, attieksmi un izmantotu šīs zināšanas pozitīvas lingvistiskās attieksmes veidošanai latviešu valodas stundās.

ģimenes valodu politika

16

Veicināt pedagogu profesionālās pilnveides programmu dažādību gan saturā, gan norises organizācijā (tiešsaistes kursi, videolekcijas, konsultācijas par konkrētiem jautājumiem, diskusiju forumi u.tml.)

profesionālā pilnveide